

4 ANIDURATA
PROIECTULUI**17**PACTE DE INTEGRITATE
PILOTATE

PACTELE DE INTEGRITATE MECANISM DE CONTROL CIVIC PENTRU SALVGARDAREA FONDURILOR EUROPENE

PESTE 920 MILIOANEVALOAREA TOTALĂ A PROIECTELOR
PARTICIPANTE SELECTATE, COFINANȚATE DE UE**PESTE 7.2 MILIOANE**BUGETUL COMISIEI PENTRU ACEASTĂ
INIȚIATIVĂ**11**SECTOARE ACOPERITE PRIN
PROIECTELE COFINANȚATE DE UE**15**ORGANIZAȚII ALE
SOCIETĂȚII CIVILE/
MONITORI**11**STATE MEMBRE UE
PARTICIPANTE#integritypact
@EU_Regional
@TI_EU<http://europa.eu/!Qn67BM>

Proiectul este coordonat de

Politica Urbană
și Regională

#IntegrityPactsRO

Newsletter nr. 16 /Aprilie 2018

Proiect finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul
acestui material nu reprezintă în mod necesar
poziția oficială a Uniunii Europene.

Pactele de Integritate (Integrity Pacts) reprezintă un acord între o instituție publică și o companie/un grup de companii participante la un proces de achiziție publică. Acest acord implică angajamentul părților de a se abține de la a plăti, oferi, solicita sau promite mită, trafic de influență sau orice alte forme de coluziune pe parcursul procesului de achiziție. Totodată instituie o formă de transparentizare a achiziției, prin facilitarea accesului unei terțe părți la proces în calitate de monitor independent. Monitorul este de regulă o organizație a societății civile, iar monitorizarea se poate desfășura de la începutul procesului de achiziție și până la finalizarea implementării contractului.

Dan Vlădescu: Societatea civilă are un rol major în derularea procedurilor de achiziții publice

Președintele Autorității de pe lângă Curtea de Conturi a României, Dan Vlădescu, într-un dialog deschis despre problemele din achizițiile publice și soluțiile care ar putea remedia unele dintre dificultățile identificate în practică, într-un interviu în exclusivitate pentru #IntegrityPactsRO.

⇒ Care sunt, din punctul dvs. de vedere, actualele dificultăți întâmpinate de autoritățile centrale în aplicarea prevederilor legislației achizițiilor publice în proiecte cu finanțare externă nerambursabilă?

Dan Vlădescu, președintele Autorității de Audit: Eu cred ca problema trebuie privită într-un cadru mult mai

larg. Problema legislației în domeniul achizițiilor publice este doar o componentă în implementarea de proiecte de infrastructură publică.

Dificultățile se situează atât înainte de demararea unei proceduri de achiziție cât și pe parcursul implementării. Astăzi avem o problemă de decizie politică, în sensul în care pentru proiectele mari de investiții (termen relativ "mari") ne lovim de modul în care se adoptă decizia dar și de continuitatea deciziei. Din păcate, asistăm la o lipsă de continuitate în luarea deciziei. În momentul în care decizia nu poate fi urmărită și fiecare schimbare generează modificări ale unui proiect, apar foarte multe probleme. Dacă vrem să fim realiști, trebuie să începem o discuție de aici.

Tot pe partea decizională discutăm de corupție, incomutabilități – elemente care întârzie sau afectează procesul decizional, dar mai avem alți doi factori: teama celor implicați în luarea deciziilor de a nu greși (înainte de a discuta de reaua-credință a acestora) precum și schimbul de generații. Plecând de la acest mod greoi de luare a deciziilor, atât la nivel central cât și local, precum și de la inconsecvența factorului politic de continuare a unor proiecte lansate de cei care au condus anterior, apar foarte multe probleme pe partea de planificare a achizițiilor publice (bunuri, servicii, soluții informatice, etc.

“Sunt lansate proceduri de achiziție, iar ulterior nimeni nu mai urmărește modul de implementare, dacă au fost respectate toate cerințele din documentația de atribuire, dacă au fost folosite produse la calitatea oferată”.

Personalul din autoritățile contractante trebuie să aibă curajul de a-și asuma decizii

Tot pe partea de derulare a procedurii de achiziție publică, cel puțin la nivel local, se observă că sunt autorități care s-au descurcat foarte bine, iar altele foarte greu. Este nevoie de o profesionalizare a personalului autorităților contractante, care trebuie să cunoască atât legislația în achiziții publice, cât și pe cea din domeniul accesării fondurilor europene și, mai ales, trebuie să aibă și curajul de a-și asuma anumite decizii. Strict pe procedură se poate apela la experți însă componenta de implementare nu mai este verificată. Sunt lansate proceduri de achiziție și discuțiile/schimburile de expertiză există pe partea strict de procedură, iar ulterior nimeni nu mai urmărește modul de implementare, dacă au fost respectate toate cerințele din documentația de atribuire, dacă au fost folosite produse la calitatea oferată. Aici apar foarte multe probleme care pot fi îmbunătățite printr-un efort de a profesionaliza personalul implicat.

⇒ *Proporția dintre juriști și specialiști în achiziții este corectă la nivelul autorităților contractante?*

Este foarte greu să găsești oameni care să fie pricepuți în acest domeniu. Există și constrângeri bugetare care nu permit autorităților să angajeze oamenii pe care îi doresc. Ar fi fost util să putem folosi un sistem de achiziții centralizate prin care autoritățile locale, fără a-și pierde autonomia, să delege o parte din competențe unor persoane care au experiența necesară. La nivelul orașelor mari din România, dacă nu ar exista aceste constrângeri bugetare, ar putea fi format un grup de specialiști în acest scop.

⇒ *Vedeți o soluție pentru a diminua, dacă nu de a elimina complet teama angajaților care lucrează în achiziții publice? Spre exemplu, reticența acestora de a folosi criteriul <oferta cea mai avantajoasă tehnico-economic>, în locul criteriului <prețul cel mai scăzut>.*

Este vorba despre o lipsă de pregătire, pentru că teama vine din nesiguranța omului care nu știe și nu poate argumenta. Aparent, spui ca prețul cel mai scăzut te salvează, că nu te poate acuza nimeni. Totuși, dacă folosești factori de evaluare a ofertelor, dacă ești bine pregătit și ai argumente, poți justifica orice decizie. Problema este când nu ai argumente. Dacă ești sigur pe tine și poți justifica o decizie cu argumente pertinente, mă îndoiesc că trebuie să-ți fie teamă.

“Ar fi fost util să putem folosi un sistem de achiziții centralizate prin care autoritățile locale, fără a-și pierde autonomia, să delege o parte din competențe unor persoane care au experiența necesară”.

Însă revenim la problema experienței: cine are experiență suficientă pentru a argumenta în acest domeniu? Este partea strict de procedură, unde respecti ceea ce prevede legislația, însă când trebuie să justifici în substanță de ce oferta este neconformă intervine partea tehnică, la care pot răspunde corespunzător doar oamenii cu expertiză pe o anumită zonă.

TITLUL PROIECTULUI: *Pactele de Integritate – Mecanisme de control civil pentru salvagardarea fondurilor europene*

Scop: Reducerea riscurilor de corupție în achizițiile publice, prin implementarea unui mecanism de control civil în proiectele finanțate din fonduri europene.

Obiective: Asigurarea transparenței, integrității, răspunderii și responsabilității în proiectele cofinanțate din fonduri europene structurale și de coeziune, prin implementarea unui instrument pilot – Pactele de Integritate în România. Crearea revendicării de responsabilitate socială în contractele publice mari precum și deprinderea unor lecții învățate, cu scopul unei viitoare replicări și propagări a Pactelor de Integritate.

Parteneri: Proiectul este coordonat de Secretariatul Transparency International, în parteneriat cu alte 15 organizații din 11 state: România, Italia, Polonia, Bulgaria, Cehia, Grecia, Ungaria, Letonia, Lituania, Portugalia, Slovenia.

Perioada de implementare: Aprilie 2016 – Septembrie 2019

neconformă intervine partea tehnică, la care pot răspunde corespunzător numai oamenii care au expertiză pe o anumită zonă. Când eram președintele ANRMAP, era la modă celebrul raport Deloitte ale cărui concluzii erau corecte. Una dintre concluzii viza întărirea capacității administrative. În România sunt 15.000 de autorități contractante. Putem noi să generăm 15.000 de specialiști? Eu mă îndoiesc, iar dacă cineva crede asta este fariseu. Eu cred că era mult mai bine dacă autoritățile locale și chiar și cele centrale conștientizau necesitatea de a avea achiziții centralizate. Procedurile de achiziție generează pierdere de timp și consum de resurse. Ca autoritate locală, în loc să te canalizezi pe dezvoltarea locală, stai să pierzi timp pentru derularea procedurilor de achiziții. Fără o abordare complet nouă în această zonă nu se va putea schimba nimic.

⇒ *Care credeți că este rolul societății civile în creșterea integrității întregului proces aferent unei achiziții publice/în prevenție?*

Eu cred că toată problema pleacă de la transparență, dacă autoritatea contractantă înțelege să dea dovadă de transpa-

rență. Societatea civilă are un rol major în derularea acestor proceduri (de achiziții publice, n.r.) și nu văd de ce să nu poată participa ca observator, dar trebuie să vină să explice de ce trebuie procedat așa și care sunt avantajele concrete.

“Societatea civilă are un rol major în derularea acestor proceduri (de achiziții publice, n.r.) și nu văd de ce să nu poată participa ca observator, dar trebuie să vină să explice care sunt avantajele concrete”.

În plus, trebuie să popularizeze și lucrurile bune care s-au făcut, pentru ca există la nivel național multe proiecte de succes despre care nimeni nu știe nimic. Oamenii nu mai au încredere pentru că exagerăm foarte mult pe partea negativă, cu sintagme precum: <la noi este cea mai mare corupție>, <la noi sunt cel mai slab pregătiți angajați>, etc. Și aici este și rolul societății civile. O colaborare corectă între zona politică, ONG-uri și cetățeni poate genera avantaje.

Transparency International România

Bld.Gh.Magheru nr. 28-30, etaj 3,
010336 București, România
Tel: +4 031 6606 000/Fax +4 031 6606 006
office@transparency.org.ro
www.transparency.org.ro/
www.facebook.com/transparencyRO

Institutul pentru Politici Publice

Str. Alexandrina nr. 19
București, România
Telefon și Fax +4 021 212 31 26
office@ipp.ro
http://www.ipp.ro/
www.facebook.com/@InstitutulPoliticiPublice